

POHJOIS-POHJANMAAN LIITTO

Maakuntahallitus 7.12.2009

Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava

Hanhikiven ydinvoimamaakuntakaava

Maakuntakaavaehdotusta 28.9.2009 (nähtävillä 30.9. – 29.10.2009) koskeva palaute, lausuntojen ja muistutusten tiivistelmä ja vastineet

1. Lausunnot

Yhteensä 52 lausuntoa. Lausuntojen sisällöstä on esitetty tiivistelmät tai lausunnossa esitetty yhteenvedo-osa sellaisenaan; kaavaehdotuksen sisältöä kuvailevat tekstit, joihin ei sisälly arviointia, täydentävää tietoa tai muutosesityksiä, on jätetty pois.

1.1. Kunnat

Pyhäjoen kunta

Maakuntakaavan mahdollistama ydinvoimalaitoksen rakentaminen Hanhikivenniemielle edistää alueen kilpailukykyä, alueellista elinkeinotoimintaa ja kansainvälistä asemaa vahvistamalla energiantuotantoa ja energian saatavuutta. Maakuntakaavaehdotuksessa on pystytty säilyttämään suurin osa arvokkaista luontokokonaisuuksista ja Natura-alueet täysin koskemattomina. Hanhikiven alue on maa- ja kallioperän ominaisuuksiltaan sopiva ydinvoimalaitoksen sijoituspaikaksi (STUK:n 19.10.2009 alustava turvallisuusarvio). ... Ydinvoimalaitoshanke ei estä nykyisten lomarakennusten käyttöä voimalaitosalueen ulkopuolella. Tekeillä olevassa Hanhikiven alueen osayleiskaavassa osoitetaan uusia lomarakennuspaikkoja. Kunnanhallitus pitää maakuntakaavaehdotusta asiantuntevasti laadittuna ja toivoo, että kaavoitus etenee jatkossa nopeasti ja vuorovaikutteisesti.

Raahen kaupunki

Fennovoima Oy:n / Pöyry Energy Oy:n toimesta on vuonna 2007 selvitetty yleispiirteisesti useita ydinvoimalaitoksen sijaintivaihtoehtoja ja Hanhikiven niemi on näissä selvityksissä sekä laaditussa ympäristövaikutusten arvioinnissa todettu soveltuvan ydinvoimalaitoksen sijoituspaikaksi. Hanhikiven lähistöllä ei ole lisäksi sellaisia teollisuuslaitoksia, laivaväyliä, lentokenttiä, varastoja, maakuljetusväyliä tai kaasuputkia, joissa tapahtuvat onnettomuudet voisivat aiheuttaa vaaraa suunnitellulle ydinvoimalaitokselle (STUK:n 19.10.2009 alustava turvallisuusarvio).

Raahen kaupunginhallitus toteaa, ettei sillä ole huomautettavaa Hanhikiven ydinvoimamaakuntakaavan ehdotuksesta. Kaavaprosessi on toteutettu vuorovaikutteisesti Pyhäjoen kunnan ja Raahen kaupungin ydinvoimakuntakaavoituksen kanssa. Kaupunginhallitus pitää ydinvoimamaakuntakaavaehdotusta ja siihen liittyvää selvitysmateriaalia mm. Natura-arviointia asiantuntevasti laadittuna ja toivoo kaavoitusprosessin etenemistä suunnitellun aikataulun puitteissa.

Alavieskan kunta

Ei huomautettavaa.

Merijärven kunta

Ei huomautettavaa.

Kalajoen kaupunki

Ei huomautettavaa.

Oulaisten kaupunki

Voimalinjan yhteystarvemerkinä näyttää kulkevan läheltä Oulaisten keskustaa sivuten asutusta. Yhteys on kuitenkin vaihtoehtoinen Vihannin Lumimetsän suunnan kanssa, ja linja voidaan suunnata hyvinkin paljon suorasta yhteydestä poiketen. Noin 80 m levyisen johtoalueen edellyttävästä 400 kV linjasta on tehtävä YVA. Voimalinjan tulee kulkea mahdollisimman kaukana asutuksesta. Siitä ei saa asutukselle aiheutua haittaa. Tätä ei kaavaluonnoksessa esitetty linjaus Oulaisten osalta toteuta.

Vastine:

Maakuntakaavan merkintä osoittaa yhteystarpeen sähköasemien välillä. Linjauksia ei ole vielä selvitetty, ja niiden suunnittelu edellyttää YVA-lain mukaisen vaihtoehtotarkastelun, arvioinnin ja vuorovaikutuksen.

Siikajoen kunta

Ei huomautettavaa. Kaavan rajausta suojavyöhykkeen mukaisesti on perusteltu, toiminnot eivät ulotu Siikajoen alueelle. Hankkeella on vaikutuksia Raahen seutukunnan ulkopuolellekin, mutta sinne ei aiheudu muutostarpeita maakuntakaavaan.

Vihannin kunta

Ei huomautettavaa.

Haapaveden kaupunki

Ei huomautettavaa.

Iin kunta

Ei huomautettavaa.

Lumijoen kunta

Ei huomautettavaa.

Muhoksen kunta

Ei huomautettavaa.

Oulun kaupunki

Kaavaehdotukseen tehdyt tarkennukset pienentävät luonnonympäristöön ja metsätalouteen kohdistuvia vaikutuksia luonnokseen verrattuna. Selvityksiä ja vaikutusarvioiteja on täydennetty. Hanhikivenniemen sijoituspaikassa oleellista on seudullisten ja paikallisten ympäristövaikutusten merkittävyys. Positiivisiksi arvioidut kansalliset vaikutukset ovat Oulun seudun kannalta samat kaikissa sijoitusvaihtoehdoissa.

Pudasjärven kaupunki

Ei huomautettavaa.

Pyhäjärven kaupunki

LAGUNA-hankkeen toimijat (Oulun Eteläisen instituutti) ovat laatimassa selvitystä, jossa ydinvoimalan vaikutuksia ja vaikutusten minimointia sekä mahdollisuuksia molempien hankkeiden toteuttamiseen arvioidaan systemaattisesti. Kaupunginhallitus lausuntonaan toteaa, että ydinvoimalan maakuntakaavan selostusosassa huomioidaan Pyhäsalmen kaivoksen yhteyteen vireillä oleva kansainvälisen maaneutriinon tutkimuskeskushanke (LAGUNA). Kaupunginhallitus lausuntonaan edellyttää, että parhaillaan laadittavana olevien selvitysten valossa toimitaan jatkossa niin, että ydinvoimalan vaikutukset arvioidaan systemaattisesti niin, että maanalaisen fysiikan tutkimuskeskushanke ei vaarannu.

Vastine:

Lausunnossa mainittu selvitys on käynnissä yhteistyössä Oulun Eteläisen instituutin ja Fennovoiman kanssa. Ydinvoimala-alueita koskevalla maakuntakaavan suunnittelumääräyksellä pyritään osaltaan myös siihen, että voimalan teknisillä ratkaisuilla vähennetään muihin laitoksiin kohdistuvia haittavaikutuksia.

Pyhännän kunta

Ei huomautettavaa.

Reisjärven kunta

Kaavassa tulee ottaa huomioon Pyhäsalmen kaivokseen vireillä oleva tutkimuskeskushanke niin, ettei se vaarannu.

Vastine:

Ydinvoimalahankkeen vaikutuksia ja niiden minimointia koskeva selvitys on käynnissä yhteistyössä Pyhäsalmen hankkeesta vastaavan Oulun Eteläisen instituutin ja Fennovoiman kanssa.

Sievin kunta

Ei huomautettavaa.

Taivalkosken kunta

Ei huomautettavaa.

Tyrnävän kunta

Ei huomautettavaa.

Ylivieskan kaupunki

400 kV voimalinjoja ei pitäisi tuoda lähelle asutusta. Linjausvaihtoehto Vihannin Lumimetsän sähköasemaan on ongelmattomampi.

Vastine:

Maakuntakaavan merkintä osoittaa yhteystarpeen sähköasemien välillä. Linjauksia ei ole vielä selvitetty, ja niiden suunnittelu edellyttää YVA-lain mukaisen vaihtoehtotarkastelun, arvioinnin ja vuorovaikutuksen.

1.2. Muut pyydetty lausunnot

Kainuun maakunta- kuntayhtymä

Ei huomautettavaa.

Keski-Pohjanmaan liitto

Maakuntakaavaluonnoksesta annettu lausunto on huomioitu riittävällä tavalla. Ydinvoimalan sijoittumisesta alueelle aiheutuisi ylimaakunnallisia vaikutuksia. Näistä oleellisimpia olisivat rakentamisvaiheen aikaiset laajat talousvaikutukset sekä uuden ylimaakunnallisen infrastruktuurin rakentamistarpeet. Näihin on jo osittain varauduttu esimerkiksi Ventusneva–Pyhänselkä voimajohdon suunnittelulla.

Ottaen huomioon maakuntakaavan tarkoitus alueiden käyttöä strategisesti ohjaavana ja yleispiirteisenä suunnitelmana, pidämme taustaselvityksiä, toteutettuja osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyitä sekä vaikutusten arviointia pääasiassa sopivina ja informatiivisina. Vaikutusten arvioinnissa tulkintaa olisi voinut helpottaa vaikutusten tarkastelu eriytettyinä rakentamisesta ja käytöstä aiheutuviin vaikutuksiin.

Ydinvoimalaitoksen sijoittumisen suunnittelu alueelle on omiaan synnyttämään voimakkaitakin näkökulma- ja intressiristiriitoja. Näkemyksemme mukaan eri osapuolten näkemyksiä on pyritty huomioimaan ja sovittamaan yhteen eri tavoin jo suunnitteluprosessin aikana.

Vastine:

Vaikutustarkastelua kaavaselostuksessa tarkennetaan rakentamisen ja käytön osalta.

Keski-Suomen liitto

Ei lausuntoa.

Lapin liitto

Ei lausuntoa.

Pohjois-Savon liitto

Kaavaehdotus on esitystavaltaan selkeä. Ei huomautettavaa.

Energiateollisuus ry
Ei lausuntoa.

Fingrid Oyj

Maakuntakaavassa on huomioitu riittävästi Fingrid Oy:n prosessin aikana esittämät näkemykset. On hyvä varmistaa, että voimajohtojen merkintätavat ovat yhdenmukaisia kaikissa maakuntakaavoissa. Natura-arviointi on perusteellinen ja esitettyjä lieventämistoimenpiteitä voidaan pitää kattavina. Jos kantaverkon kytkinlaitos sijoittuu kauemmas laitosalueesta, tarvitaan linnustoalueen kohdalla 400 kV virtapiirejä 1-2 vähemmän. Yhteystarpeen pituus Uusnivalan sähköasemalle on vähintään 70 km.

Vastine:

Voimajohtojen merkintätapa on sama kuin voimassa olevassa Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavassa (pääsähköjohdon yhteystarve, 400 kV ja 110 kV). Lapin ydinvoimamaakuntakaavassa merkintä on "Ohjeellinen päävoimalinja". Molemmat merkintätavat ovat kaavamerkintäasetuksen mukaisia. Selostusta tarkistetaan johtojen lukumäärän ja pituuden osalta esitetyllä tavalla.

Vattenfall

Ei lausuntoa.

Geologian tutkimuskeskus, Länsi-Suomen yksikkö

Ydinvoimamaakuntakaava on laadittu riittävällä tarkkuudella ja laajuudella sekä lainsäädäntö huomioiden. Hanhikiven alue on sopiva hankkeen toteuttamiseksi.

Kaavaselostuksen kohtaa 4.3 esitetään täydennettäväksi rakentamisessa poistettavan maa- ja kalliokiiviaineksen hyödyntämistä koskevalla kuvauksella. Ennen rakentamista tulee tehdä kaavasta poistettavan arvokkaan kallioalueen (nro 54) kartoitus, jonka perusteella on pyrittävä jättämään mahdollisimman edustavia osia kalliosta nähtäville.

Vastine:

Selostusta tarkistetaan esitetyllä tavalla.

Ilmailuhallinto

Esitetyllä ydinvoimalan sijoituksella ei katsota olevan merkittäviä vaikutuksia ilmailulle.

Jokilaaksojen pelastuslaitos

Ei huomautettavaa.

Merenkululaitos, Länsi-Suomen väyläyksikkö

Merenkululaitoksella ei ole kaavan suunnittelualueella maa-alueita eikä veneväyliä, ei myöskään suunnitteilla veneväylä- tai satamahankkeita. Kaavassa on riittävät varaukset alueelle rakennettavaa meriyhteyttä ja satamaa varten. Toteutusvaiheessa on haettava vesilain mukainen väylän perustamislupa, jossa määrätään väylän ja sataman rakentamista koskevat toimenpiteet.

Kaava-alueen sisälle jää Pyhäjoen kunnan omistama Parhalahden kalasatama ja sen väylä, maakuntakaava ei muuttane tai rajoita sataman käyttötarkoitusta tai rakenteiden uusintaa.

Merenkululaitoksella ei ole edunvalvontansa puolesta muuta huomauttamista.

Vastine:

Kaavaselostusta täydennetään väylien ja sataman lupamenettelyn osalta. Maakuntakaavalla ei ole vaikutusta kalasataman toimintaan.

Metsähallitus

Metsähallitus on Hanhikiven alueen maanhaltija, suojelualueiden hoitaja ja MRL:n tarkoittama viranomainen maakuntakaava-asioissa. Hanhikivi on luonnonsuojelullisesti Pohjois-Pohjanmaan rannikon merkittävimpiä kohteita. Sen primäärisukcessiometsät ovat Pohjois-Pohjanmaan rannikon edustavimpia, edustavat äärimmäisen uhanalaista luontotyyppiä. Maakuntakaavaehdotuksen ratkaisut muuttavat luonnonympäristöä ja vaikeuttavat alueen virkistyskäyttöä. Ydinvoimalan rakentamisen seurauksena alueen luonto- ja maisemavaroitukset suurelta osin katoaisivat. Luvun 4.6 taulukossa laitosten rakentamisen maisemavaikutusten arviointi merkittävyydeltään ainoastaan paikalliseksi tuntuu oudolta. Vedenalaisinventointi luontoarvojen selvittämiseksi olisi välttämätöntä. Hanhikiven pohjoisrannoilla sijaitsevia uhanalaisia EU:n luontodirektiivin putkilokasvi-esiintymiä uhkaa jo nykyisessä tilanteessa rantojen umpeenkasvu. Pienikin ravinteisuuden lisäys voi vaikuttaa haitallisesti esiintymien tilaan.

Kaavaehdotuksen mukainen maankäyttö heikentäisi Hanhikiven luonto- ja maisemavaroja merkittävästi.

Vastine:

Maisemavaikutusten laajuus tarkennetaan muotoon paikallinen-seudullinen. Vedenalaiset luontoarvot on inventoitu 30.10.2009 valmistuneessa täydennysselvityksessä. Siinä ei ilmenyt maakuntakaavan merkintöjen tarkistamistarvetta. Selvityksen keskeiset tiedot lisätään kaavaselostukseen.

Museovirasto

Voimala-alueen arkeologisessa inventoinnissa kesällä 2009 löytyi yksi historiallisen ajan muinaisjäänös, Parhalahden kylään kuulunut vanha kylätontti, Vanhakartano. Kohde tulee merkitä kaavakarttaan ja sisällyttää kaavamääräykseen teksti "Muinaisjäänöstä koskevista toimenpiteistä on neuvoteltava Museoviraston kanssa hyvissä ajoin ennen mahdollisten rakennustöiden aloittamista." Vanhakartanon alueella havaittiin useita kasvillisuuden peittämiä rakennusten jäännöksiä. Parhalahden kylä mainitaan kirjallisissa lähteissä ensimmäisen kerran 1562, mutta kantatalot ovat syntyneet jo aiemmin. Kylässä oli 1600-luvun alussa viisi taloa, joista Vanhakartano (Niemi) on perustettu viimeisenä.

Hanhikivi on vanhimpia tunnettuja Suomen ja Venäjän (Ruotsin- Novgorodin) rajamerkkejä, sen asema on otettava erityisesti huomioon ja kulku sinne on kaikissa oloissa turvattava. Muinaisjäänöksen ympärille on jätettävä suoja-alue ja vanha rajalinja pidettävä avoimena. Vaikka asia kuuluu yksityiskohtaisempaan kaavan, myös maakuntakaavassa on tätä koskeva määräys tarpeellinen. Pohjanmaan vanhaa rantatietä koskeva maakuntakaavamääräys säilyy ennallaan.

Arkeologinen inventointi ei koskenut voimajohtokäytäviä, selvitykset tulee tehdä viimeistään tarkemman suunnittelun yhteydessä. Vedenalaisten kohteiden inventointitarvetta koskeva määräys on lisätty kaavaehdotukseen Museoviraston esityksen mukaisesti.

Parhalahden vanhan kalasataman maiseman hierarkia ei muutu merkittävästi etäisyydestä ja niemen tiheästä kasvillisuudesta johtuen. Ydinvoimala vaikuttaa ennen kaikkea alueen ulkopuolelta avautuvien näkymien muutoksena ja muokkaa radikaalisti maisemaa.

Vastine:

Vanhakartano on osoitettu kaavaehdotuskartassa muinaismuistokohteen merkinnällä ja perustiedot kohteesta on kirjattu selostukseen. Selostusta täydennetään 3.11.2009 valmistuneen inventointiraportin pohjalta. Esitetyn kaavamääräyksen lisääminen poikkeaisi Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan muista muinaismuistokohteiden merkinnöistä, joten maininta neuvotteluvaiheesta lisätään kaavaselostukseen. Osayleiskaavaluonnosta on tarkistettu niin, että Vanhakartano ei jää tie- tai johtolinjan alle.

Hanhikiven ympärille jätettävän suoja-alueen laajuus ja rajalinjan huomioon ottaminen määritellään yksityiskohtaisemmissa kaavoissa, ja maakuntakaavan selostukseen lisätään tätä koskeva suositus. Voimajohtokäytävien arkeologista inventointia koskeva suositus lisätään kaavaselostukseen. 400 kV johdon suunnittelun yhteydessä toteutetaan YVA-lain mukainen selvitys- ja arviointiprosessi.

Pohjois-Pohjanmaan museo

Ei huomautettavaa. Kaavaehdotuksessa on huomioitu suunnittelualueella sijaitsevat kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet.

Oulun lääninhallitus

Ei huomautettavaa.

Länsi-Suomen merivartiosto

Ei huomautettavaa.

Pohjois-Suomen Sotilasläänin esikunta

Ei huomautettavaa.

Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus

Maakuntakaavan nähtävillä olo ja lausuntokierros on ajoitettu liian varhaiseen ajankohtaan, koska periaatepäätöksen lisäselvitysten tuloksia esittelevä raportti ei ole vielä ollut käytettävissä. Raportti sisältää maakuntakaavoituksen kannalta niin oleellisia asioita, että raportti tulisi olla ympäristökeskuksella käytettävissä maakuntakaavaehdotuslausuntoa valmisteltaessa. Natura-arviointi on valmistunut, mutta siitä on pyydetty lausunto vasta marraskuun loppuun mennessä, joten tältäkin osin lausunnon antaminen maakuntakaavaehdotuksesta on ennen aikaista.

Maakuntakaavaehdotuksessa on ydinvoimalahankkeen vuoksi jouduttu huomattavasti pienentämään luomerkinnän kattamaa aluetta. Hanhikiven luontokokonaisuuden näkökulmasta aiemman merkinnän tarkoitus ei siten enää toteudu. Valmistunut selvitys Hanhikiven merkityksestä primäärisuknessiometsien alueena on oikeasuuntainen, mutta asiakirjoista ei käy ilmi, miten korvaavien alueiden tarkastelussa ja harkinnassa edettäisiin.

Muilta osin ydinvoimamaakuntakaavan ehdotuksessa on otettu huomioon ympäristökeskuksen kaavaluonnoksesta esittämät kommentit.

Ympäristökeskus varaa tarvittaessa vielä tilaisuuden uuden lausunnon antamiseen maakuntakaavaehdotuksesta, missä yhteydessä keskus käsittelee periaatepäätöksen lisäselvitysten ja Natura-arvioinnin mahdollisia vaikutuksia kaavaehdotukseen.

Vastine:

Ympäristökeskuksella on mahdollisuus antaa täydentävä lausunto 30.10.2009 valmistuneiden lisäselvitysten pohjalta. Kaavaehdotusta ei viedä hyväksymiskäsittelyyn ennen lausuntoja. Alueen merkittävyyttä ja korvaavia alueita koskevaa tarkastelua kaavaselostuksessa täydennetään.

Pohjois-Pohjanmaan TE-keskus

Kaavamuutosehdotuksessa ydinvoimalavarauus suurelta osin syrjäyttäisi nykyisen maakuntakaavan luomerkinnän aluevaraukset. TE-keskus on tukenut maatalouden ympäristötuella kaavamuutosalueen välittömässä läheisyydessä viljelijöiden toteuttamia perinnebiotooppialueiden kunnostamishankkeita. Viljelijöiden kiinnostus kyseisten alueiden hoitoon voi heikentyä, mikä vaarantaa merenrantaniittyjen hoidon tällä rannikkoalueella. Tältä osin toteutetut maatalouden ympäristötuen satsaukset ovat vaarassa mennä hukkaan.

Kaavamuutosalue käsittää runsaan 10 km läpimitaltaan olevan alueen, joka on asiallisesti sama kuin ydinvoimala-alueen ympärille vaadittava suojavyöhyke, millä ei saisi olla yli 200 pysyvää asukasta. Lisäksi kaavamuutosalueena on voimajohtolinjojen ja kulkuväylien (maalla ja merellä) varaukset. Ydinvoimalan vaikutus ulottuu kaavamuutosaluetta laajemmalle alueelle. Voimassa olevassa osayleiskaavassa on varauksia asuntojen rakentamiseen Parhalahden kylässä ja Pyhäjoen merenrannikon rantakaavassa loma-asuntojen rakentamiseen. On mahdollista, että halukkuus näiden rakentamiseen vähenee, jos läheisyyteen tulee ydinvoimala. TE-keskuksen mielestä ei ole kuitenkaan tarpeen laajentaa kaavamuutosaluetta, koska sen ulkopuolella ei ole maakuntakaavassa sellaisia varauksia, joita ydinvoimalavarauksen takia olisi tarpeen muuttaa.

TE-keskus pitää ydinvoimalavarausta Raahen seutukunnan kehittymisen kannalta niin tärkeänä, että jopa luontoarvoiltaan erittäin tärkeitä aikaisempia varauksia voidaan sen takia muuttaa tai poistaa ja voidaan hyväksyä riski maatalouden ympäristötuen satsausten hukkaan menemisestä n. 70 ha:n osalta.

Vastine:

Voimassa olevien kaavojen asuntorakentamisvaraukset ovat tarpeen ydinvoimalan toteuttuessa, koska asuntoja tarvitaan ainakin sen henkilökunnalle. STUK:n alustavan turvallisuusarvion mukaan suojavyöhykkeen asukasmäärää rajoittava määräys ei ole esteenä ydinvoimalan sijoittamiselle Hanhikiven alueelle.

Kainuun TE-keskus, kalatalousyksikkö

Ei lausuntoa.

Pohjois-Pohjanmaan Metsäkeskus

Ei lausuntoa.

Posiva Oy

Kaavaselostuksen s. 28 tiedot käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoituksesta on korjattava: Posiva loppusijoittaa vain sen omistajayhtiöiden käytetyn polttoaineen Olkiluodon kallioperään. Posivan hankkeen YVA-menettely päättyi keväällä 2009. Toisen loppusijoituslaitoksen tarve Suomessa tulee selvittää ja Fennovoiman tulee varautua omaan loppusijoitusratkaisuun.

Vastine:

Kaavaselostukseen tehdään esitetyt tarkistukset.

Säteilyturvakeskus (STUK)

Ei huomautettavaa. STUK:n esittämät kommentit kaavaluonnoksesta on otettu huomioon kaavaehdotuksessa ja –selostuksessa.

Turvatekniikan keskus (Tukes)

Ei huomautettavaa. Tuotantolaitoksen ulkopuolelle kemikaaleista aiheutuvat vaarat tulee tarkemmin arvioida lupahakemuksessa ja turvallisuusselvityksessä.

Tiehallinto, Oulun tiepiiri

Voimalaitoksen uusi tieyhteys on kaavaehdotuksessa osoitettu ohjeellisena, mitä tiepiiri pitää mahdollisena. Linjaus ei ole ristiriidassa kuntakaavoituksessa tehtyjen linjausvaihtoehtojen kanssa.

Ratahallintokeskus

Ei huomautettavaa.

ProAgria Oulu

Ei lausuntoa.

Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiiri

Hanhikivenniemi ei sovellu ydinvoimalan sijoituspaikaksi. Maakuntaliitto kiirehtii kaavanmuutosta, ei ole odottanut täydennys selvitysten valmistumista eikä hankkinut tietoa, jota monissa lausunnoissa on vaadittu, mikä osoittaa huonoa hallintotapaa. Kaavoittajan tulisi Fennovoiman intresseistä huolimatta arvioida onko maankäytön muutos yhteiskunnan kokonaisedun mukainen.

Vastine: Kaavaehdotusta ei viedä hyväksymiskäsittelyyn ennen lisäselvityksistä saatua ympäristökeskuksen lausuntoa. Yhteiskunnan kokonaisedun määrittelee ydinenergialain mukaan periaatepäätöksen yhteydessä valtioneuvosto ja eduskunta.

1. Kaavamuutos on puutteellisesti harkittu. Kaavoittaja tukeutuu Fennovoiman materiaaliin. TEM:n edellyttämät lisäselvitykset valmistuvat pääosin lokakuun 2009 loppuun mennessä. Kaavan laadinnassa olisi pitänyt odottaa selvitysten valmistumista. Ympäristökeskus on lausunnossaan pitänyt kaavaluonnoksen selvityksiä ja vaikutusten arviointia puutteellisena ja arvioi että Hanhikivi on ehkä arvokkain maankohoamisrannikon metsien kehityssarjojen kannalta. Myös yhteysviranomaisen on todennut, että tarkempi selvitys asiasta tarvitaan. Lisäselvitykset ovat kesken eivätkä ne ole vaikuttaneet kaavaehdotukseen; Fennovoima on ratkaissut Hanhikiven maankäytöllisen kohtalon. Maakunta voisi kuitenkin päättää, että maakuntaan sovi millekään paikalle ydinvoimalaa, ja energiantuotannossa kehitetään tuulivoimaa.

Vastine: Kaavaa ei hyväksytä ennen kaikkien täydennys selvitysten valmistumista. Kaavaehdotusta täsmennetään sen nähtävillä asettamisen jälkeen valmistuneiden selvitysten perusteella. Selvitysmateriaali on Fennovoiman tuottamaa, mutta sen luotettavuutta varmistavat sekä YVA:n että maakuntakaavan lausunto- ja nähtävilläolomenettelyt. Selvitysaineistoja lukuun ottamatta on kaavan valmistelu edennyt Fennovoimasta riippumattomasti. Tuulivoiman kehittäminen on keskeisessä asemassa maakunnan strategioissa.

2. Hanke on ristiriidassa alueidenkäyttötavoitteiden kanssa. Kaavaselostuksessa esitetyt arviot VATien huomioinnista eivät ole vakuuttavia, ne perustuvat Fennovoiman YVA:n yhteydessä tuottamiin riittämättömiin selvityksiin. Todetaan, että sukkessiosarjojen eheys ja monimuotoisuus häviävät, mutta alueellisen merkittävyyden arvio puuttuu edelleen. Konsultiselvitys ei vastaa VAT:n tai yhteysviranomaisen vaatimuksiin. Maankohoamisrannikon luontotyyppi on äärimmäisen uhanalainen ja ominaispiirteiden vaihtelevuudesta seuraa tarve suojella alueellisesti kattavasti. Maakuntakaavan luonnon monikäyttöalueen merkintää on suositettu, Hanhikivenniemen ainutlaatuisen kokonaisuuden säilyminen tulee asettaa etusijalle ja pitää voimassa nykyinen kaava.

Vedenalaisen luonnon ja pohjan selvitykset puuttuvat, vaikka kaavassa on varaus laivaväylälle ja satamalle. Viiden km suojavyöhykkeen sisälle jää Natura-ohjelmaan kuuluva suojelualue. Laidunnus on tärkeä keino säilyttää rantaniityn suojeluarvot, mutta Natura-arvioinnissa sitä ei mainita. Natura-selostuksessa arvioidaan muutoinkin vaikutukset matalan veden alueeseen ja rantavyöhykkeeseen olemattomiksi, koska ajallinen ja kumulatiivinen vaikutus on rajattu pois.

Ilmastonmuutoksen ei arvioida vaikuttavan alueen vesiekologiaan laitoksen käyttöaikana, mutta arvioitaessa ilmastonmuutoksesta aiheutuvaa uhkaa merenrannikolle matalalle niemelle suunniteltavalle ydinvoimalalle tarkastelujakson tulee ulottua satoja vuosia käyttöänsä yli.

Riittäviä selvityksiä matala- ja keskiaktiivisen jätteen varastoimiseksi turvallisesti alueelle ei ole tehty. Kaavoittajalle ei pitäisi riittää Fennovoiman ilmoitus säilöä korkea-aktiivinen jäte Posivan luolastoon. Ratkaisu on toistaiseksi torjuttu, eikä se edes ole turvallinen vaan siirtää riskiä tuleville sukupolville.

Vastine: Ympäristöministeriön ohjeen mukaan (MRL 2000 -opas 9) valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden keskinäinen yhteensovittaminen ja priorisointi tehdään kaavoituksessa

tapauskohtaisesti. VAT:t voivat painottua eri tavoin ja mahdollisuudet niiden edistämiseen voivat vaihdella kaavan tarkoituksesta ja tehtävistä sekä olosuhteista ja tarpeista riippuen.

30.10.2009 valmistuneet lisäselvitykset ovat täydentäneet tietoja alueen kasvillisuus- ja luontotyypeistä sekä vedenalaisesta luonnosta, ja kaavaselistusta täydennetään tältä osin. Selvitysten riittävyys arvioidaan maakuntakaavan tehtävän kannalta, ja riittävyyden sekä luotettavuuden harkinta tehdään nyt tapahtuvan kaavavalmistelun lisäksi kaavan vahvistusmenetellessä. Kaavan vaikutusta maankohoamisrannikon luontotyyppien alueelliselle edustavuudelle täsmennetään kaavaselistukseen.

Maakuntakaavalla ei ohjata ydinjätteen loppusijoitusta koskevia valtakunnallisia ratkaisuja. GTK:n ja STUK:n lausuntojen perusteella Hanhikiven alue soveltuu matala- ja keskiaktiivisen jätteen varastointiin.

3. Perämeren alueelle rakennetaan runsaasti tuulivoimaa. Yhteisvaikutusten arvioissa ydinvoimalan ja useamman merituulipuiston toteutumisen vaikutukset sähkönsiirron kapasiteettiin jäävät avoimeksi maankäytölliseksi ongelmaksi. Yhteisvaikutuksia olisi pitänyt arvioida ja verrata vaihtoehtoja, joissa uusi energiantuotanto on tuulivoimaa ja joissa se on sekä tuuli- että ydinvoimaa.

Kaavaselistuksen väite, että tuulivoiman lisääminen kasvattaa tarvetta säätösähkön tuotantoon, on kumottu jo lukuisia kertoja. VTT:n selvityksen mukaan lisäsäädön tarve 2000-4000 MW tuulivoimalle olisi enimmilläänkin 80-160 MW. Ydinvoima vaatii säätövoimaa.

Vastine: Perämeren energiantuotantohankkeet vaikuttavat toteutumislaajuudestaan riippuen kantaverkkoon. Mahdolliset kantaverkkomuutokset tullaan käsittelemään erikseen Fingridin hankkeina. Sekä tuuli- että ydinsähkö vaativat tuekseen säätövoimaa. Arviot säätövoiman tarpeesta vaihtelevat. Kaavaselistuksen arvio perustuu mm. Fingridin selvitykseen.

4. Hanke on ristiriidassa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kanssa. Kaavamutosta ei pidä tehdä. Tuulivoiman lisääminen auttaa uusiutuvien energiamuotojen osuuden nostamistavoitteessa, mutta lisäydinvoima saattaa haitata sitä. Kaavoittajan ilmoitus, ettei hankkeella ole suoraa vaikutusta uraanikaivoshankkeisiin Suomessa, osoittaa vastuuttomuutta. Jos Suomi rakentaa lisää ydinvoimaa, uraaninlouhinta on tosiasia myös Suomessa. Kartoitus on herättänyt voimakkaan vastarinnan. Maakuntaliiton tulee kuunnella kansalaisia eikä kauppakamareita. Maakunnalla on valinnan paikka: ydinvoimaa vai tuulivoimaa.

Kaavamutoksen valmistelua ei tule jatkaa. Ydinvoimalan rakentamisen mahdollistavalle kaavamutokselle ei ole Hanhikivenniemiellä edellytyksiä. Se tuhoaisi valtakunnallisesti merkittävän luontoalueen ja mitätöisi tehdyn luonnonsuojelutyön saavutukset. Ydinvoiman lisärakentaminen vaikeuttaisi ekologisesti kestävien energiantuotantomuotojen kehittämistä.

Vastine: Ydinvoiman tuotannon määrä on kansallinen energiapolitiininen kysymys, johon liittyy vä harkinta tapahtuu periaatepäätöshakemuksen yhteydessä. Maakuntakaavassa asia käsitellään maankäyttö- ja rakennuslain mukaisena alueidenkäyttökysymyksenä. Ydinvoimalahanke ei ole vaikuttanut uusiutuvien energiamuotojen kehittämishankkeisiin. Maakuntakaavalla ei vaikuteta ydinpolttoaineen tuotanto- ja kuljetusratkaisuihin. Ydinvoimalaitoksen uraanhankinta on suunniteltu maailmalla jo nykyisin toimivien uraanintuotantoyritysten varaan. Uraanin kartoitus on johtunut maailmanmarkkinatilanteesta - ei Suomen ydinvoimahankkeista. Useiden bioenergiyahankkeiden ja maakuntakaavassa osoitettujen merituulivoimahankkeiden toteuttaminen on jo käynnissä, ja niiden edistäminen on Pohjois-Pohjanmaan energiastategiian avaintoimenpiteitä.

Oulun Kauppakamari

Kaavaehdotukseen tehdyt lisäykset ja täsmennykset ovat hyväksyttäviä. Suojavyöhykkeen ulottaminen koskemaan koko Parhalahden kylän yhtenäistä asutusta on perusteltua. Säteilyturvakeskus on 20.10.2009 antamassaan turvallisuusarviossa todennut Hankikivenniemen sopivaksi ydinvoimalan sijoituspaikaksi. Oulun kauppakamari puoltaa kaavaehdotusta ja pitää tärkeänä, että maakuntakaavan valmistuminen etenee ripeästi ja tarvittavia päätöksiä tehdään nopeasti. Ydinvoimalahankkeen toteutuminen on työllisyysvaikutuksiltaan ja seutukunnalle syntyvien uusien verotulojen suhteen merkitykseltään ainutlaatuinen sekä alueen taloutta vakauttava.

Pro Hanhikivi ry

Lausunnon (27 sivua) alakohtien numerointi viittaa kaavaehdotuksen selostukseen.

Kaavoitus ydinvoimalaa varten on aloitettu tutkimatta perusteita, joilla Fennovoima pyrkii valtaamaan alueita hankettaan varten ja harkitsematta, onko Hanhikivi alkuunkaan sovelias paikka hankkeelle. Kaavan perustana oleva YVA- ja PAP- aineisto on laaja, mutta lausunnot niistä on annettu ja päätökset tehty puutteellisin

tiedoin. MRL:n mukainen kansalaisten kuuleminen kaavoituksessa ei toteudu, jos kaavoittaja jättää mielipiteet huomioimatta.

Vastine: Kaavoituksen tarkoitus on arvioida ydinvoimalahankkeen maankäytölliset edellytykset. Lisäselvitys- ja palauteaineisto käytetään hyväksi kaavaehdotuksen täsmentämisessä. Vuorovaikutus maakuntakaavoituksessa on toteutettu MRL:n periaatteiden mukaisesti.

1. Sähkönkulutus on kääntynyt laskuun, joten lisäydinvoimaa ei tarvita. Metlan arvion mukaan metsäteollisuuden sähkön käyttö vähenee 15 TWh. Ydinvoimasähköä tavoitellaan vain vientiä varten. Ydinvoimakaavan ehdotus on jyrkässä ristiriidassa valmisteilla olevan maakuntasuunnitelman 2030 tavoitteiden kanssa, myös maakuntaohjelman toimintalinjojen E ja F sekä Pohjois-Pohjanmaan energiastrategian ja voimassa olevan maakuntakaavan kanssa.

Ydinvoimakaavassa ei ole kiinnitetty huomiota MRL 28 § mukaisiin kaavan sisältövaatimuksiin, eikä siihen, ettei maanomistajille aiheudu kohtuutonta haittaa.

Hankkeen YVA-selvitys on puutteellinen ja monin osin virheellinen eikä sitä voi käyttää maakuntakaavan perustana ilman lisäselvitysten, palautteen ja lausuntojen ja YVA:n osaselvitysten tutkimista. Mm. ahonoidanlukkoa ei ole havaittu, vaikka lajin esiintymä on varmistettu syyskuussa 2009.

Kaavaselistuksen lähtötiedoissa on puutteita ja virheitä mm. maanomistustilanteen, vesihuoltosuunnitelman, korkeusaseman, vedenvaihtelun ja luontokohteiden osalta.

Vastine: Ydinvoiman tuotannon määrä on kansallinen energiapoliittinen kysymys, johon liittyvä harkinta tapahtuu periaatepäätöksen yhteydessä. Maakuntakaavassa asia käsitellään maankäyttö- ja rakennuslain mukaisena alueidenkäyttökysymyksenä. Kaavanmuutoksen perusteena on käytetty valtioneuvoston ilmasto- ja energiastrategiassa esitettyjä tavoitteellisia sähkönkulutusarvioita vuodelle 2020. TEM on julkistanut 10.11.2009 tarkistettut laskelmat, joiden mukaan sähkönkulutuksen kasvu hidastuu, mutta uutta voimalaitoskapasiteettia tarvitaan v. 2020 12 TWh ja 2030 noin 17 TWh. Kaavaselistusta tarkistetaan tältä osin.

MRL 28 §:n mukaan siinä mainitut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin maakuntakaavan tehtävä yleispiirteisenä kaavana edellyttää. Sisältövaatimusten toteutumista koskeva tarkastelu lisätään kaavaselistukseen. Lisäselvitys- ja palauteaineisto käytetään hyväksi kaavaehdotuksen täsmentämisessä. Tieto ahonoidanlukon esiintymisestä täydentää kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitykseen jäänyttä epävarmuutta.

2. Pyrkimyksensä huolimatta ydinvoimamaakuntakaavalla ei voida osoittaa, että alueelle kohdistuvat voimassa olevan maakuntakaavan merkinnät ja määräykset säilyisivät ennallaan kaava[ehdotuksen] merkinnöistä riippumatta. Päätöksentekijöiden arvioitavaksi jää, voidaanko arvokkaiden alueiden ja mm. luonnonsuojeluarvojen menetys hyväksyä.

Kaavaehdotus ei noudata voimassa olevan maakuntakaavan luonnonsuojelualueen, luonnon monikäyttöalueen, luonnon monimuotoisuusalueen eikä maisemakallioalueen suunnittelumääräyksiä.

Vastine: Kaavanmuutoksessa arvioidaan, voidaanko voimassa olevan maakuntakaavan merkinnöistä ja määräyksistä poiketa.

3. Kaavaehdotus jättää suurimman osan valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista huomioimatta eikä enimmiltä osin edistä tavoitteiden toteutumista.

Vastine: Kaavaselistuksessa on käsitelty ne valtakunnalliset tavoitteet, jotka ovat ydinvoimamaakuntakaavan kannalta olennaisia. Ympäristöministeriön ohjeen mukaan (MRL 2000 - opas 9) valtakunnallisten tavoitteiden keskinäinen yhteensovittaminen ja priorisointi tehdään kaavoituksessa tapauskohtaisesti. Valtakunnalliset tavoitteet voivat painottua eri tavoin ja mahdollisuudet niiden edistämiseen voivat vaihdella kaavan tarkoituksesta ja tehtävistä sekä olosuhteista ja tarpeista riippuen.

4.1 Hanke-YVA:n selostuksessa on tuotu esiin tutkimusraporttien tuloksista ydinvoimamyönteiset asiat, mutta hankkeen kannalta kielteisiä ei ole huomioitu tai niitä on lievennetty. 0-vaihtoehto ei johda hankkeen korvaamiseen pääosin sähköntuonnilla, Fennovoima tai maakuntaliitto ei päätä sähkön tuonnista.

Vastine: Maakuntakaavan lähtöaineistona on käytetty YVA-selostuksen lisäksi hankkeen osaraportteja.

4.2 Parhalahdella on toteutettu uusjako, jonka johdosta metsänomistajat joutuvat maksamaan huomattavia uusjako- ja tiemaksuja niistäkin alueista, jotka ovat vaarassa jäädä johtolinjojen alle.

Alueellinen pelastuslaitos ei ole tehnyt mitään ydinvoimalaitoshankkeeseen liittyviä riskianalyysyjä tai huomioita. Sosiaalisten vaikutusten käsittely kaavaselistuksessa on puutteellinen, ja maininta vastustuksen taustalla olevista peloista ja vakaumuksesta on perusteettomana poistettava.

Vastine: Sähköjohtoalueiden toteuttamiseen liittyvät ympäristövaikutusten arvioinnit sekä lupa-, korvaus- ja lunastusmenettelyt tapahtuvat ao. lainsäädännön mukaisesti. Jokilaaksojen pelastuslaitoksen riskianalyyssissä 2008 on arvioitu hankkeen riskejä ja tarvittavaa pelastusvalmiutta. STUK on alustavassa turvallisuusarviossaan 20.10.2009 todennut, että laitoksen turva- ja valmiusjärjestelyt voidaan toteuttaa siten kuin niistä on säädetty. Sosiaalisten vaikutusten käsittelyä vaikutusten arvioinnissa täydennetään.

4.3 Maininta ydinvoimalaitoksen neutraalista CO₂ –taseesta ja sen kansallisesti merkittävästä vaikutuksesta ilmastomuutoksen hillintään tulee virheellisenä poistaa. E.ON ilmoittaa Fennovoiman hankkeen olevan tärkeä (Saksan) hiilidioksidivähennysten tavoitteille.

Vastine: Kaavaselostuksen muotoilua CO₂-taseen osalta täsmennetään.

4.4 Kaavan laadinnan kannalta tärkeää tietoa vaikutuksista kasvi- ja eläinlajeihin sekä luonnon monimuotoisuuteen ei vielä ole kaikilta osin ollut, joten kaava on viety ehdotusvaiheeseen ennen aikaisesti. Kaavaesitys on EU:n luontodirektiivin vastainen, koska alueen merkitys maankohoamisrannikon sukkessiokehityksen mallina heikkenisi. Se heikentäisi myös lintualueiden merkitystä ja linnuston säilymistä ja elinympäristöä. Kaavaehdotuksessa ei ole selostettu, miten direktiivilajien säilyminen olisi rakentamisalueilla turvattavissa. Olkiluodossa ydinvoimaloiden lauhdevedet rehevöittävä vesiä. Tämä vaikuttaisi tuhoisasti uhanalaisten nelilehtivesikuusen ja ruijanesikon esiintymiseen.

Ehdotus vaikuttaisi useisiin alueella oleviin luonnonsuojelulain mukaisiin suojeltaviin luontotyyppisiin säilymistä heikentävästi. Merkittävin haitta olisi luontokokonaisuuden pirstoutuminen ja ekologisten yhteyksien heikkeneminen. Myös metsälain 10 § mukaisten elinympäristöjen ja valtakunnallisesti arvokkaan kallioalueen arvot suurelta osin häviäisivät.

Vastine: Kaavaselostuksessa esitettyjä arvioita luonnon monimuotoisuudelle täsmennetään lisäselvitysten perusteella. Erityisesti pyritään täsmentämään Hanhikiven muodostaman luontokokonaisuuden muutosta ja sen merkitystä maankohoamisrannikon sukkessiosarjojen edustavuudelle. Rakentamisalueen haittavaikutusta luonnon monimuotoisuudelle voidaan vähentää mm. rakentamisen sijoittelulla ja töiden ajoituksella.

4.41 Natura-arvioinnin johtopäätöksenä on, että kaavan toteutuminen ei aiheuttaisi merkittäviä heikentäviä vaikutuksia. Hanke ei edistä Natura-alueiden luontoarvojen eikä Hanhikivenniemen ekologisten yhteyksien säilymistä, mikä voidaan katsoa aiheutuviksi haittavaikutuksiksi.

Vastine: Ympäristökeskuksen lausunnossa määritellään, ovatko Natura-arvioinnin johtopäätökset oikeita.

4.5 Voimajohdot vievät suurimman osan monista pienistä metsäpalstoista, mutta uusjaossa syntyneet kustannukset jäävät edelleen metsänomistajien maksettaviksi. Yrittäjäyys vähenee suurten tehtaiden läheisyydessä, sosiaaliset ongelmat myös lisääntyvät. Ydinvoimapaikkakunnilla on huono imago, lähikylät ovat taantuneet.

Ydinvoimarakentaminen hidastaa uusiutuvien energiamuotojen kehittämistä. Sähkönkulutuksen kasvu taittuu, ydinvoimahankkeiden tavoitteena on sähköntuotanto vientiin.

Vastine: Sähköjohtoalueiden toteuttamiseen liittyvät korvaus- ja lunastusmenettelyt tapahtuvat ao. lainsäädännön mukaisesti. Ydinvoiman tuotannon määrä on kansallinen energiapolitiininen kysymys, johon liittyvä harkinta tapahtuu periaatepäätöshakemuksen yhteydessä. Ydinvoimalahanke ei ole vaikuttanut uusiutuvien energiamuotojen kehittämishankkeisiin. Useiden bioenergiahankeiden ja maakuntakaavassa osoitettujen merituulivoimahankkeiden toteuttaminen on jo käynnissä, ja niiden edistäminen on Pohjois-Pohjanmaan energiastrategian avaintoimenpiteitä.

4.6 Kaavan toteutuessa Parhalahden ja Piehingin kylät todennäköisesti taantuvat lapsiperheiden muuttaessa turvallisemmille seuduille. Hanhikivenniemen kulttuurikohteiden ja maiseman arvo heikkenisi.

Vastine: Hankkeen YVA:ssa ei esitettyä taantuvaa kehitystä pidetä todennäköisenä.

4.7 Pyhäjoelle sijoitettava ydinvoimalaitos on ristiriidassa Pyhäsalmen kansainvälisen tutkimuskeskushankkeen kanssa. Se estäisi nimenomaan maaneutriinon tutkimuksen.

Tuulivoiman rakentaminen lisääntyy niin, että se on otettava huomioon voimansiirtokapasiteetissa ja energiantuotantorakenteessa. Tuulivoimahankkeet ovat maakuntakaavan ja Pohjois-Pohjanmaan energiastrategian mukaisia, ydinvoimala ei.

Vastine: Pyhäsalmen tutkimuskeskushankkeen toimijoiden arvioiden mukaan ydinvoimala saattaa aiheuttaa lisäkustannuksia ja vaikuttaa osaan tutkimuskeskuksessa tehtävistä mittauksista, mutta alustavien selvitysten perusteella ei haittaisi Laguna-hankkeen LENA-

ilmaisimen toimintaa. Selvitystä tehdään yhteistyössä Oulun Eteläisen instituutin ja Fennovoiman kanssa. Ydinvoimalahanke ei ole vaikuttanut uusiutuvien energiamuotojen kehittämishankkeisiin. Useiden bioenergiահankkeiden ja maakuntakaavassa osoitettujen merituulivoimahankeiden toteuttaminen on jo käynnissä, ja niiden edistäminen on Pohjois-Pohjanmaan energiastrategian avaintoimenpiteitä. Ydinvoimalahankkeen ja tuulivoima-alueiden yhteisvaikutusta mm. kantaverkon vahvistamistarpeeseen selvitetään Fingrid Oy:n kanssa.

4.8 Kaavoituksen perusoletuksena ei voi olla, että Fennovoima saa PAP-luvan ja rakennusluvan ja valitsee vapaasti alueen. Kaavoitusta ei voi viedä päätökseen, koska Fennovoimalla ei ole tarvittavia maa-alueita hallinnassaan. MRL:n mukaista lunastusoikeutta ei voida myöntää yritykselle eikä silloin, kun tarkoitus eli energian tuottaminen voidaan muutoin toteuttaa.

Vastine: Ydinenergialaki mahdollistaa PAP:ssa vaihtoehtoisia sijaintipaikkoja. Luvan saaja päättää, missä hanke toteutetaan. Maakuntakaavan perusteelle lunastusoikeutta ei tule yritykselle.

5.2 Maakuntakaavan valmisteluaineistoa ei ole esitelty Raahessa. Kaavan aikataulussa on huomioitava Natura-arvioinnin 6 kk lausuntoaika.

Vastine: Raahessa on esitelty kuntakaavojen valmisteluaineisto. Selostuksen epätarkkaa muotoilua korjataan. Natura-arvioinnista on pyydetty LSL mukaiset lausunnot, eikä kaavaa viedä hyväksymiskäsittelyyn ennen kuin ne ovat käytettävissä.

5.4 Maakuntakaavan ohjausryhmään olisi ollut syytä ottaa myös ydinvoimakriittisiä asiantuntijoita, siinä on viranomaisten lisäksi vain ydinvoimamyönteisiä kuntien luottamushenkilöitä. Pyhäjoen osalta samat henkilöt ovat laatineet kaavalausunnon ja ovat ohjausryhmässä päättämässä kaavan sisällöstä.

Vastine: Ohjausryhmään on nimetty ne henkilöt, joita kunnat ovat esittäneet, sekä asiantuntijajäseniksi keskeisten viranomaisten edustajat.

6.2 Pyhäjoen kunnassa on menetelty MRL 32.2 § vastaisesti, kun on sitouduttu Fennovoiman hankkeeseen ja toimittu vastoin voimassa olevaa maakuntakaavaa.

Vastine: Tarkoitus onkin muuttaa maakuntakaavaa, koska siinä ei ole varauduttu ydinvoimahankeeseen.

Pro Hanhikivi esittää, että maakuntakaavaa ei muuteta ydinvoimamaakuntakaavan ehdotuksen mukaiseksi, vaan kaavaehdotus hylätään.

Perämeren kalastusyhteisöjen liitto

Ei lausuntoa.

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos

Kaavaehdotuksessa on viitattu vesiluontoon ja kalastukseen aiheutuvien vaikutusten osalta TEM:n YVA-yhteysviranomaisena antamaan lausuntoon selvitysten täydennystarpeista. Fennovoiman esittämät lisäselvityssuunnitelmat kalojen lisääntymisalueista ovat kattavat, mutta useamman vuoden kestävä seuranta on välttämätön.

Vastine:

Esitettyä seurantavelvoitetta koskeva maininta lisätään kaavaselostuksen seurantaan käsittelevään lukuun 7.

Oulun yliopisto, Oulun Eteläisen instituutti

Instituutti laatii yhdessä Fennovoiman/Voimaosaakeyhtiö SF:n kanssa selvitystä ydinvoimalan vaikutuksista Pyhäsalmele suunnitellun yhteiseurooppalaisen maanalaisen fysiikan tutkimuslaboratorion LENA-ilmaisimeen. Tutkimus valmistuu 31.5.2010. Siinä tutkitaan vaikutukset neljälle tutkimuskohteelle, joista kahden reaktorineutriinoilla on suurin haitallinen vaikutus. Tarkempi lausunto asiasta annetaan, kun tutkimuksen tulokset ovat käytettävissä.

Vastine: Ydinvoimala-alueella koskevalla maakuntakaavan suunnittelumääräyksellä pyritään osaltaan myös siihen, että voimalan teknisillä ratkaisuilla vähennetään muihin laitoksiin kohdistuvia haittavaikutuksia.

1.3. Natura-alueen maanomistajalausunnot:

Parhalahden jakokunta

Jakokunta on ottanut kantaa ydinvoimahankkeeseen yleisessä kokouksessaan 9.5.2009, jolloin hylättiin maa- ja vesialueita koskenut Fennovoiman vuokra/ostotarjous. Jakokunnalla on voimassa olevia luonnonarvokauppa- ja ympäristötukikohteita Hanhikiven niemessä.

Vastine:

Luonnonarvokauppaa koskevat sopimukset ovat määräaikaista, ja maanomistajalla on mahdollisuus purkaa sopimus.

Pohjankylän jakokunta

Kaavaehdotuksesta ei ole huomautettavaa. Se antaa mahdollisuuden ydinvoimalan rakentamiseen, mitä pidämme tärkeänä. Natura-arviointiraportista ei ole huomautettavaa, jakokunta pitää oikeina siinä esitettyjä vaikutuksia koskevia arvioita.

Jorma Ojala, Markus Ojala, Leena Ojala

Kaavaehdotuksessa esitetyt muutokset ja niiden vaikuttavuus osoittavat, että Hanhikivi ei ole sovelias ydinvoimalahankkeen paikaksi. Suojelualueiden supistuminen on kestänytöntä, niemen keskeinen osa sulkeutuu luonnon monikäytöltä kokonaan.

Voimalinjan suunta ja johtimien korkeus aiheuttavat muuttolinnoille huomattavan törmäysvaaran.

Kuuden rakentamisvuoden aikana melutason ohjearvon ylitys on kohtuuton rasite.

Tarkastelu 0-vaihtoehdosta on täysin absurdi ja kaikilta osin harhaanjohtava. Suomi ei ole tuontisähkön varassa, uusiutuvan energiatuotannon muodoilla sähkön lisätarve saadaan käyttöön nopeammin kuin ydinvoimalla eikä vaarallista jätettä jää, ei myöskään aiheuta uhkaa Pyhäsalmen tärkeälle Laguna-hankkeelle.

Hanhikiven niemi ei soveltuisi enää virkistykseen ja merialueen jääolojen ja veden laadun heikkeneminen lopettaa talvi- ja kesäajan kalastuksen. Rakentamisvaiheen suurelta osin kansainvälisen työvoiman määrä 4000 - 5000 on vaativa majoituksen ja sosiaali- ja terveystyön kannalta. Miten käy kantaväestön?

Meriveden lämpenemisen vaikutukset, talvisin meri sulana 5 km² alueelta, ovat laajuudessaan vakavia luontoarvoille ja asukkaiden elämänarvoille.

Maankäytön rajoittaminen 5 km suojavyöhykkeellä vähentää loma-asumisen mahdollisuuksia, rajoittaa myös maa- ja metsätaloutta. Ehdotuksessa ei kerrota mitä vastuita ja velvoitteita hanke tuo Pyhäjoen kunnalle, selviääkö kunta yksin niistä?

Kaavaehdotuksessa ei ole huomioitu hirvieläinten kesälaidunalueita. Kaava estää metsästyksen laajalla alueella.

Esitämme, että ydinvoimamaakuntakaavaehdotus kumotaan kokonaan ja voimassaoleva maakuntakaava säilytetään nykyisellään.

Vastine: Kaikkia esille tuotuja vaikutuksia ja niiden merkittävyyttä on käsitelty vaikutusarvioinnissa. Vaikutusten merkittävyydestä tarkastelua täsmennetään sosiaalisten vaikutusten osalta. Hirvieläinten kesälaidunalue supistuu käytännössä vain rakentamisalueen osalta. Maakuntakaava ei suoraan vaikuta metsästysoikeuteen, sen sijaan detaljikaavalla voidaan supistaa metsästysmahdollisuutta alueella.

1.4. Muut lausunnot

Raahen seutukunta

Seutukunnan kehittämiskeskus yhtyy alueen kuntien myönteisiin lausuntoihin. Kaavaehdotuksessa tuodaan hyvin esille aluepoliittisen tavoitteet ja vaikutukset sekä maankäytölliset tavoitteet. Hanhikiven alue sopii hyvin ydinvoimalaitoksen sijoituspaikaksi. Tätä tukee myös STUK 20.10.2009 antamassaan turvallisuusarviossa. Kehittämiskeskus näkee tärkeäksi, että kaavan valmistelu etenee ripeästi ja tarvittavia päätöksiä tehdään nopealla aikataululla.

Siika-Pyhäjokialueen liitto

Ydinvoimamaakuntakaava turvaa alueen erilaisten intressiryhmien toiminnan Hanhikiven ympäristössä. Siika-Pyhäjokialueella on maankohoamisrannikon monimuotoisuuden kannalta yhtä merkittäviä alueita. Uusiutuvien energialähteiden kehittäminen ei vaikeudu. Maakuntakaavaehdotus ohjeistaa yksityiskohtaisen kaavan laatimista niin, että suojelualueet ja rakennetut yhdyskunnat säilyvät. Tiet ja voimajohdot tulee kanavoida yhtenäisiä linjoja pitkin. Maakuntakaava voidaan vahvistaa valtuustossa jo ennen rakentamispäätöksen tekemistä. Ydinvoimalalla on alueelle ja koko Pohjois-Suomelle valtaisa taloudellinen merkitys.

2. Muistutukset

2.1. Yhteisöt

1. Artists for a Clean Future, Edelleen Ei ydinvoimaa –kansalaisliike, Naiset atomivoimaa vastaan, Naiset Rauhan puolesta, Naisten verkosto- Irti uraanista, atomivoimasta ja atomiaseista (7 allekirjoitusta)

Emme voi hyväksyä Hanhikiven alueen kaavoittamista ydinvoimala-alueeksi. Esitämme, että Suomen ainutlaatuiset maat, metsät ja vesistöt säilytetään uraaninlouhinnasta ja atomi(ydin)voimasta vapaina ja keskitymme uusiutuvien energiaratkaisujen etsimiseen ja toteuttamiseen. Atomivoimaloiden päästöt turmelevat elinympäristöämme. Lisänä on aina uhkana katastrofin mahdollisuus. Lasten leukemiariski on kohonnut kaikilla Saksan atomivoimalapaikkakunnilla. Uraanienergian hukkalämmön vaikutus maapallon lämpenemiseen on liitettävä ympäristövaikutuksiin. Lämmin jäähdytysvesi aiheuttaa vahinkoa ekosysteemille, lisää myrkyllistä leväkukintaa. Ydinjätteen loppusijoitus ei ole ratkaisu, ratkaistu eikä ratkaistavissa.

Vastine: Ydinvoiman rakentaminen on kansallinen energiapoliittinen kysymys, johon liittyvä harkinta tapahtuu periaatepäätöshakemuksen yhteydessä. Maakuntakaavassa asia käsitellään maankäyttö- ja rakennuslain mukaisena alueidenkäyttökysymyksenä. Maakuntakaavalla ei vaikuteta ydinpolttoaineen tuotanto- ja kuljetusratkaisuihin. Kaavaselostuksessa on todettu, ettei hankkeella ole suoraa vaikutusta uraanikaivoshankkeisiin Suomessa. Ydinvoimalahanke ei ole vaikuttanut uusiutuvien energiamuotojen kehittämishankkeisiin. Useiden bioenergiahankeiden ja maakuntakaavassa osoitettujen merituulivoimahankkeiden toteuttaminen on jo käynnissä. Suomen säteilyturvakeskuksen ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tutkimuksen alustavien tulosten perusteella ei ole viitteitä suurentuneesta lasten leukemian riskistä. Ydinjätteen loppusijoituksen valtakunnallista ratkaisua ei tehdä maakuntakaavassa, vaan ydinenergiain mukaisessa periaatepäätöksessä.

2. Pohjois-Suomenselän luonnonsuojeluyhdistys

Yhdistys vastustaa ydinvoimalan sisällyttämistä maakuntakaavaan, koska se on turvallisuusmielessä epärealistinen ja taustalla on riittämättömiä ja puolueellisia selvityksiä, aiheuttaisi ilman onnettomuuksiakin pohjoisten alueiden matkailu- ja virkistyskäyttöarvon pilaantumisen ja on ristiriidassa ympäristötietoisuuden kasvamisen kanssa. Myöskään uraanikaivosten ja ydinvoimaloiden yhteisvaikutusta pohjoiseen luontoon ei ole selvitetty tai tuotu esille. Yhdistys ei hyväksy käsittelytapaa, jossa vaikutusalueiden suhteen ei oteta riskejä realistisesti huomioon. Koko Pohjois-Pohjanmaa olisi onnettomuustilanteessa radioaktiivisten päästöjen vaikutuspiirissä. Myös normaalikäytössä ydinvoimaloitten ympäristössä on todettu kohonnutta sairastuvuutta.

Vastine: Esille tuotuja vaikutuksia on käsitelty YVA-lain mukaisessa vaikutusarvioinnissa; yhteysviranomaisen edellyttämien lisäselvitysten riittävyttä ja luotettavuutta arvioidaan ympäristökeskuksen lausunnossa. Suomen Säteilyturvakeskuksen ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tutkimuksen alustavien tulosten perusteella ei ole viitteitä suurentuneesta lasten leukemian riskistä.

Ei ole otettu huomioon vaihtoehtoisia tapoja kehittää aluetta. Pyhäjoen latvavesillä ei ole toivoa tulevaisuudessa nähdä pohjoisia vaelluskaloja, mikäli ydinvoimala rakennettaisiin ja lauhdevedet lämmittäisivät ja rehevöittäisivät rannikkoseutua. Lohen istutus virkistyskäyttöä ajatellen on sosiaalisesti kestävämpi ja ekologisempi vaihtoehto työllistämiseen kuin ydinvoimala.

Vastine: Alueen kehittämisen vaihtoehtoja on tullut esille mm. maakuntakaavaluonnoksen palautteen yhteydessä. Suurin osa on toteutettavissa ydinvoimalaratkaisusta ja maakuntakaavasta riippumatta. YVA:n mukaan ydinvoimala ei vaikuta Pyhäjoen latvavesien kalakantaan eikä lohen palauttamistavoitteisiin.

Uraanista saatavan energian käyttö aiheuttaa säteilevää jätettä, on turvallisuus- ja ympäristöriski yhteisöille laajemmalle alueelle ja kauemmas tulevaisuuteen, mitä toteuttavien tahojen vastuunkanto ylittää. Käräjäoikeus on varaus Paskonkallion uraaninlouhintaa varten. Toteutuessaan Suomen uraanikaivokset ja niistä raakaainetta käyttävät ydinvoimalat aiheuttaisivat säteilevän materiaalin kuljetusta ja vaarantaisivat ympäristön kuljetusten reittien mukaan. Ympäristövaikutuksia ei ole arvioitu uraanienergian käyttöön liittyvän kokonaiskuvan – toteutuneet kaivossuunnitelmat ja voimala – kannalta. Pohjoiset olosuhteet asettavat omat riskit, joita ei ole käsitelty.

Vastine: Maakuntakaavalla ei vaikuteta ydinpolttoaineen tuotanto- ja kuljetusratkaisuihin. Kaavaselostuksessa on todettu, ettei hankkeella ole suoraa vaikutusta uraanikaivoshankkeisiin Suomessa. Ydinvoimalaitoksen uraaninhankinta on suunniteltu maailmalla jo nykyisin toimivien uraanintuotantoyritysten varaan. Uraanin viimeaikainen kartoitus Suomessa on johonut yleisestä maailmanmarkkinatilanteesta - ei Suomen ydinvoimahankkeista.

3. Raahen Seudun Luonnonystävät ry

Hanhikiven alue on merkittävä maankohoamisrannikon suojelualuekokonaisuus, maa-alasta suojeltu 63 %: yhtenäisiä metsäalueita, rantaluontotyyppisiä, lehtoja, luhtia, korpia, merenrantaniittyjä, kluuveja, rajoittuu Natura-alueeseen. Kohdassa 1.4.3 alueen korkeustieto virheellinen, (on alle 2,5 m, ei 5 m). Kaavassa pohdittava, miten maankohoamisrannikon arvot turvataan jatkossa. Suojelupäätökset eivät voi olla väliaikaisia. Vesienhoitolain mukaan vesien tila ei saa huonontua. Merestä metsäksi-hankkeessa suojeltu sukkessiometsiä, joka on rannikon ainutlaatuinen luontotyyppi ja uhanalaisluokituksessa 2008 kaikkein uhanalaisinta luokkaa. Valtakunnallisen kallioalueen arvokkain osa tuhoutuu rakentamisalueella. Hanhikivi on valtakunnallisesti arvokas muinaismuisto, jonka ympärille tulee muinaismuistolain mukaan jättää suoja-alue. Ydinvoimalan rakentaminen muuttaisi kiven ympäristöä ja se menettäisi historiallisen merkittävyytensä. Vanhakartanon Ruotsin vallan aikaisen virkatalon paikalta on löydetty 1700-luvun kupariplootura-hoja. Muitakin muinaisjäännöksiä on kartoittamatta, haaksirikkoutuneita laivoja ym. vedenalaiset kohteet.

Vastine: Selostuksen korkeustieto tarkistetaan. Museovirasto on kesällä 2009 tehnyt alueella arkeologisen inventoinnin, jonka perusteella Vanhakartano on merkitty kaavaehdotukseen muinaismuistokohteena.

Uraanivoimahanketta perustellaan energiateollisuuden sähköntarvelaskelmilla, kuitenkin sähkönkulutus on laskenut ja trendi jatkuu. Teollisuudessa on edelleen satojen MW:ien säästöpotentiaalit. Uusi voimalaitos ei vaikuta sähkön tuontiin, koska sitä ostetaan sieltä mistä edullisimmin saadaan. Sähkön vientiä eurooppalaisille markkinoille ei voi estää.

Vastine: Maakuntakaavalla ei ratkaista sähkömarkkinoihin liittyviä kysymyksiä. Ydinvoima-maakuntakaavan perusteena on käytetty valtioneuvoston ilmasto- ja energiastrategiassa esitettyjä tavoitteellisia sähkönkulutusarvioita vuodelle 2020. TEM on julkistanut 10.11.2009 tarkistetut laskelmat, joiden mukaan sähkönkulutuksen kasvu hidastuu, mutta uutta voimalaitoskapasiteettia tarvitaan v. 2020 12 TWh ja 2030 noin 17 TWh. Kaavaselostusta tarkistetaan tältä osin, mutta se ei muuta kaavan lähtökohtia.

Ydinvoimala Hanhikivellä aiheuttaisi Pyhäsalmen Laguna-hankkeelle 232 milj.€ lisäkustannukset ja heikentäisi sen mahdollisuuksia.

Uraanivoima ei ole hiilidioksidineutraalia, uraanin tuottaminen aiheuttaa huomattavat hiilipäästöt.

Vastine: Pyhäsalmen tutkimuskeskushankkeen toimijoiden arvioiden mukaan ydinvoimala saattaa aiheuttaa lisäkustannuksia ja vaikuttaa osaan tutkimuskeskuksessa tehtävistä mittauksista, mutta alustavien selvitysten perusteella ei haittaisi Laguna-hankkeen LENA-ilmaisimen toimintaa. Selvitystä tehdään yhteistyössä Oulun Eteläisen instituutin ja Fennovoiman kanssa. Uraanin tuotanto- ja kuljetusvaiheen hiilipäästö on todettu kaavaselostuksessa, mutta tekstin muotoilua täsmennetään.

Lintujen törmäämisriski kantaverkon liittymisjohtoihin on erittäin suuri. Riskialtteen alueen kohdalla sähköjohdot on vietävä maakaapelina. 400 kV maakaapeli olisi Suomessa pilottihanke.

Koko kaava-alueen linnustoarvojen kartoitus olisi ollut välttämätöntä. Aluekokonaisuus on Raahen seudun arvokkain pesimä- ja muuttoalue. YVA-selvityksen painopiste on väärä, antaa virheellisen kuvan linnustoarvoista, jotka ovat kansainvälisiä/ valtakunnallisia/maakunnallisia. Alueella pesii ainakin 9 EU:n lintudirektiivin lajia ja 13 Suomen kansainvälistä erityisvastuulajia. Voimalan rakentaminen aiheuttaisi Liminkaojan kotoperäisen kalakannan menetyksen.

Vastine: Linnustoselvitystä on täydennetty ja sähköjohtojen vaikutus linnustoon selvitetty Natura-arvioinnissa. Sen mukaan haittavaikutus ei ole merkittävä, ja sitä voidaan lieventää matalammalla pylvästyypillä.

Hanhikivenniemen kasvillisuus on arvokas, erilaisia biotooppeja, merenrantojen ja kluuvijärvien kasvilajeja (viisi uhanlaista lajia) ym. Jäähdytysvesien lämpökuorma uhkaa erityisesti direktiivilajeja upossarpiota ja ruijanesikkoa, vaikka selostuksen s. 32 Natura-alueen osalta toisin väitetään. Selvityksiä sienien, kääpän, jäkälien ja sammallajistosta, hyönteisistä ja muusta pieneliöstöstä, vesikasvillisuudesta ei ole tehty.

Arvokkaan kallioalueen yhtenäisin osa tuhoutuu rakentamisalueella. Geologisista tutkimuksista ei ole annettu tietoja. Seismologiset tutkimukset puuttuvat. Uraanivoimalaitoksen korkea-aktiiviselle jätteelle ei ole esitetty luotettavaa ratkaisua missään maailmalla, Posiva on varautunut vain Fortumin ja TVO:n jätteisiin, eikä silläkään ole vielä lupaa.

Vastine: GTK:n lausunnon mukaan Hanhikiven alue on sopiva ydinvoimalan paikaksi. Maakuntakaavalla ei ohjata ydinjätteen loppusijoitusta koskevia valtakunnallisia ratkaisuja. Kaava ei mahdollista ydinpolttoaineen loppusijoitusta Hanhikiven alueelle.

Vakavan ydinonnettomuuden vaikutukset on esitettävä kaavavaihtoehtoissa. Suojavyöhykkeellä on 450 asukasta ja koulu. Pelastussuunnitelmaa ei ole. Myrkkypilvet olisivat Raahessa 15 minuutissa. Hanhikiven alueen arvoja tulisi hyödyntää virkistyskäytön ohella eikä hävittää. Kalajoen Hiekkasärkkien matkailijoille luontopolkuja, leiripaikkoja, lintutorneja ym. Alue on monimuotoisuuden näkökulmasta rikkaampi kuin esim. Liminganlahti. Maakuntakaava-aineisto perustuu Fennovoiman maksamaan YVA-selvitykseen, joka ei ole luotettava. Sosiaalisten vaikutusten selvitykset puuttuvat. Voimassa oleva maakuntakaava toteuttaa parhaiten Hanhikiven luonto- ja kulttuuriarvoja sekä virkistyskäytön kehittämistä. Vastustamme jyrkästi sen muuttamista.

Vastine: Ydinonnettomuuden vaikutuksia on käsitelty YVA-selostuksessa. Jokilaaksojen pelastuslaitoksen riskianalyyssissä 2008 on arvioitu hankkeen riskejä ja tarvittavaa pelastusvalmiutta. STUK on alustavassa turvallisuusarviossaan 20.10.2009 todennut, että laitoksen turva- ja valmiusjärjestelyt voidaan toteuttaa siten kuin niistä on säädetty. Alueen kehittämisen vaihtoehtoja on tullut esille mm. maakuntakaavaluonnoksen palautteen yhteydessä. Suurin osa on toteutettavissa ydinvoimalaratkaisusta riippumatta. Kaavan selvitysmateriaali on Fennovoiman tuottamaa, mutta sen luotettavuutta varmistavat sekä YVA:n että maakuntakaavan lausunto- ja nähtävilläolomenettelyt.

4. Pyhäjokialueen luonnonsuojeluyhdistys

Koska kaavaehdotusta laadittaessa ei ole ollut ympäristövaikutusten täydennysselvitykset valmiina, katsoimme että kaava on laadittu hyvän hallintotavan vastaisesti. Pyydämme kaavaehdotuksen uudelleen käsitelyä.

Vastine: Valmistuneita lisäselvityksiä ja kaavaehdotuksen palauteaineistoa käytetään hyväksi kaavaehdotuksen täsmentämisessä. Ellei niistä aiheudu olennaisia muutoksia kaavaehdotukseen, uusi nähtävillä pano ei ole tarpeen.

2.2. Yksityiset

Muistutukset saapumisjärjestyksessä. Muistuttajien asuinpaikkakunta on esitetty, mikäli se on muistutuksessa ilmoitettu.

1. Markku Siuvatti, Raahes
2. Pirjo ja Pekka Vuorialho, Pyhäjoki
3. Sirkka Kopisto, Pyhäjoki
4. Kari Kauppi, Parhalahti
5. Hannu Antero Haapakoski, Alavieska)
6. Jaakko Tuikkala, Pyhäjoki
7. Teija Hanhiniemi, Pyhäjoki
8. Markku Siuvatti, Raahes (myös nro 1)
9. Lea Vähäkangas, Raahes
10. Satu Koivusipilä ja Martta Koivusipilä, Pyhäjoki
11. Päivi Pyhäluoto, Pyhäjoki
12. Martta Koivusipilä
13. Risto ja Mirja Nikkanen, Kokkola
14. Pertti ja Laura Bäckman, Pyhäjoki
15. Requel Steinbock
16. Niklas Häggblom
17. Reino Temmes
18. Marja Nousiainen

19. Kati Manninen
20. Risto Kangas
21. Riitta Santamala, Järvenpää/Parhalahti
22. Kari Kauppi (myös nro 4)
23. Sirkka Haapakangas
24. Pertti Hänninen
25. Vesa Sivonen, Parhalahti
26. Ritva Tuikkala, Parhalahti
27. Merja Loponen
28. Veikko ja Anita Bäckman, Parhalahti
29. Lea Vähäkangas (myös nro 8)
30. Pirjo Kauppi
31. Tellervo Krekelä, Parhalahti
32. Asmo Vehnämaa
33. Heidi Yrjänä
34. Mira Sainila ja Esa Kurikka, Piehinki
35. Erja Siniluoto
36. Britta Holmström
37. Päivi Krekelä
38. Anne-Mari Sirviö ja Päivi Pajala, Oulainen
39. Liisa Honkakoski
40. Hannu Ojala
41. Pirkko Paavola, Parhalahti
42. Hannes Yrjänä
43. Mervi Lepistö, Tyrnävä
44. Reijo Junnikkala, Pyhäjoki
45. Eija Flink
46. Aaro Kangas, Pyhäjoki
47. Hilikka ja Esko Koutonen, Parhalahti
48. Marjaana Takalo
49. Eliisa Kurikka
50. Petri Mäenpää, Kalajoki
51. Petri Paavola
52. Tuija Anttila
53. Pirkko Lindberg
54. Tapio, Arja, Ari-Pekka, Markku Pihkanen, Piehinki
55. Jaana Mehtälä, Parhalahti
56. Juha Mattila, Parhalahti
57. Soili ja Jari Kauppila, Parhalahti
58. Tiina Kurikka
69. Minna Kittilä-Koeppen, Ville D'Avray, Ranska/Parhalahti
60. Katja Sipilä, Parhalahti
61. Sisko, Jukka ja Janne Rantala
62. Aino ja Veli Hyvärinen
63. Mariitta Heliö
64. Ilkka Sipilä, Parhalahti
65. Hanna Halmeenpää, Kalajoki
66. Katja Hänninen, Piehinki
67. Matti Bäckman
68. Kyllikki ja Osmo Hotti
69. Rainer Moisala
70. Kaija ja Reijo Tuomikoski
71. Ari ja Hanne Tyybäkinöja
72. Anja Sarpola
73. Eero Sarpola

- 74. Irma Pyhälä
- 75. Marko Sarpola
- 76. Toivo Kylmälä
- 77. Leena Kylmälä
- 78. Taina Parhaniemi
- 79. Riku Halmeenpää
- 80. Vesa Maijala
- 81. Helena Maijala, Parhalahti
- 82. Vuokko Moisala, Raahe
- 83. Sirkka Kopisto, Pyhäjoki (myös nro 3)
- 84. Heidi Kauppila ja Harri Hiitola, Raahe
- 85. Toni Kippola, Parhalahti
- 86. Alma Moisala, Parhalahti

Muistutusten asiasisältö ja perusteet pääkohdittain:

1. Kaavaehdotus on hylättävä ja nykyinen maakuntakaava jätettävä voimaan, koska:

1.1. Hanhikiven alue ei sovellu ydinvoimalaitoksen paikaksi

- Uuden alueen ottaminen ydinvoimatuotannon käyttöön ei ole yhteiskunnan kokonaisedun mukaista.
Vastine: Yhteiskunnan kokonaisuus määritellään ydinenergiain mukaisessa valtioneuvoston ja eduskunnan periaatepäätöksessä.
- Fennovoimalla ei ole hallussaan kaikkia tarvittavia maa-alueita eikä se tule niitä vapaaehtoisin kaupun saamaan.
Vastine: Maanomistustilanne ei ratkaise MRL:n mukaisessa kaavassa alueen käytön suunnittelua.
- Menetykset alueen ihmisille ja elinolosuhteille, sosiaalisia vaikutuksia ei ole huomioitu. Hanke on rasittanut asukkaita ja repinyt yhteisöä, aiheuttanut epäluottamusta kuntaa kohtaan.
Vastine: YVA:an sisältyy sosiaalisten vaikutusten arviointi, jonka tietoja on otettu kaavaselostukseen maakuntakaavan yleispiirteisyyden mukaisessa laajuudessa. Vaikutusten merkittävyydestä täydennetään tältä osin.
- Parhalahden kylän osoittaminen kokonaan suojavyöhykkeeksi vaarantaa kylän kehityksen.
Vastine: Maakuntakaavan suojavyöhykemerkintä havainnollistaa STUK:n ohjeen mukaista suojavyöhykkeen määrittelyä. Se ei estä voimassa olevien kaavojen mukaista rakentamista.
- Kiinteistöjen arvo romahtaa, rakentaminen vaikeutuu.
Vastine: YVA:ssa on tarkasteltu kiinteistöjen arvon kehitystä ja todettu laitoksen rakennusvaiheessa aiheutuvan lähinnä vapaa-ajan asuntojen hintatason laskua. Käyttövaiheessa kiinteistömarkkinoiden arvioidaan jonkin verran vilkastuvan. Maakuntakaavan ehdollinen rakentamisrajoitus suojavyöhykkeellä ei estä voimassa olevien kaavojen mukaista rakentamista.
- Tuhoaa Hanhikiven valtakunnallisesti merkittävät luonto- ja kulttuuriarvot: maankohoamisrannikon sukkessiometsät, maisemakallioalue, perinnemaisemat uhanalaiset kasvilajit, lintualue, Hanhikivi ja muut muinaismuistokohteet.
Vastine: Kaikkia esitettyjä vaikutuksia ja niiden merkittävyyttä on käsitelty YVA:ssa ja kaavaselostuksessa.
- Vaikuttaa haitallisesti Natura-alueisiin, nykyisen tien kunnostamisen (poistumistie) vaikutusta ei ole arvioitu.
Vastine: Mahdollisista vaikutuksista on laadittu erikseen Natura-arviointi, jonka mukaan merkittäviä vaikutuksia Natura-alueen perusteena oleville luonto- ja lintudirektiivin kohteille ei aiheudu. Nykyisen tien kunnostamisen vaikutuksia voidaan tarkastella tarkemmassa kaavoituksessa ja tarvittaessa osoittaa siinä uusi linjaus.

- Haittaa Hanhikiven niemen virkistyskäyttöä, loma-asumista ja luonnon monikäyttöä.
- Haittaa kalastusta, vaikuttaa kalastoon ja vesieliöstöön. On vastoin Pyhäjoen lohikannan elvytysohjelmaa, myös Liminkaojan harvinainen harjuskanta häviää.
Vastine: Kaikkia esitettyjä vaikutuksia ja niiden merkittävyyttä on käsitelty YVA:ssa ja kaavaselostuksessa.
- Alue on matalaa, vedenpinnan nousu uhkaa, ei sovellu ydinvoimalan eikä matala- ja keskiaktiivisen ydinjätteen luolastojen paikaksi.
Vastine: GTK:n ja STUK:n lausuntojen mukaan alue soveltuu ydinvoimalan ja sen tukitoimintojen paikaksi.
- Ahtojäitä muodostuu vedenottoputkien suulle.
- On vastoin (lähes kaikkia) valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita, erityisesti maankohoamisrannikkoa koskevaa.
Vastine: Ympäristöministeriön ohjeen mukaan (MRL 2000 -opas 9) valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden keskinäinen yhteensovittaminen ja priorisointi tehdään kaavoituksessa tapauskohtaisesti. VAT:t voivat painottua eri tavoin ja mahdollisuudet niiden edistämiseen voivat vaihdella kaavan tarkoituksesta ja tehtävistä sekä olosuhteista ja tarpeista riippuen.
- On vastoin (lähes kaikkia) MRL 28 §:n maakuntakaavan sisältövaatimuksia. Mm aiheuttaa maanomistajille kohtuutonta haittaa.
Vastine: MRL 28 §:n mukaan siinä mainitut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin maakuntakaavan tehtävä yleispiirteisenä kaavana edellyttää. Sisältövaatimusten toteutumista koskeva tarkastelu lisätään kaavaselostukseen.
- On vastoin voimassa olevan maakuntakaavan määräyksiä.
Vastine: Kaavanmuutoksessa arvioidaan, voidaanko voimassa olevan maakuntakaavan merkinnöistä ja määräyksistä poiketa.
- On vastoin maakuntasuunnitelmaa 2020 (visio) ja 2030 (uusiutuva energia).
Vastine: Nykyisessä maakuntasuunnitelmassa (2020) ei ole kannanottoa ydinvoimalaitoksiin, joten maakuntakaavaehdotus ei ole ristiriidassa maakuntasuunnitelman kanssa. Ydinvoimalahanke ei ole vaikuttanut maakunnan uusiutuvien energiamuotojen kehittämishankkeisiin. Useiden bioenergiահankkeiden ja maakuntakaavassa osoitettujen merituulivoimahankkeiden toteuttaminen on jo käynnissä, ja niiden edistäminen on Pohjois-Pohjanmaan energiastrategian avaintoimenpiteitä.
- Vaikeuttaa Pyhäsalmen neutriinotutkimuskeskuksen (Laguna-hanke) toteutumista.
Vastine: Pyhäsalmen tutkimuskeskushankkeen toimijoiden arvioiden mukaan ydinvoimala saattaa aiheuttaa lisäkustannuksia ja vaikuttaa osaan tutkimuskeskuksessa tehtävistä mittauksista, mutta alustavien selvitysten perusteella ei haittaisi Laguna-hankkeen LENA-ilmiasimen toimintaa. Selvitystä tehdään yhteistyössä Oulun Eteläisen instituutin ja Fennovoiman kanssa.
- Säteily ja onnettomuusriski uhkana, 5 km suojavyöhykkeellä on 450 asukasta, 20 km varautumisalueella 12000 asukasta, pelastussuunnitelmaa tai riskienkartoitusta ei ole. Rautaruukin laitokset pitäisi sisällyttää kaavaan. Hyvinvointikuntayhtymältä ei ole pyydetty lausuntoa, sosiaaliset ja terveydelliset ongelmat ovat ilmeisiä.
Vastine: Alueellinen pelastuslaitos on ottanut hankkeen huomioon Jokilaaksojen riskikartoituksessa 2008, ja tarvittavat pelastussuunnitelmat laaditaan, kun hankkeen toteutuminen varmistuu. STUK on alustavassa turvallisuusarviossaan 20.10.2009 todennut, että laitoksen turva- ja valmiusjärjestelyt voidaan toteuttaa siten kuin niistä on säädetty.
- Hankkeen taloudellista merkitystä liioitellaan, ei hyödytä paikallisia asukkaita, koska rakentajat ovat pääosin tilapäistä ulkomaalaista työvoimaa.
Vastine: Aluetaloudellisten vaikutusten arvioinnissa on otettu huomioon rakentamisen aikaisen työvoiman todennäköinen jakauma.

- Aiheuttaa leveiden voimalinjojen rakentamisen kymmenien km matkalla, metsien pirstoutumista ja taloudellista vahinkoa metsänomistajille. (Parhalahden uusjaon maksut lisänä)
Vastine: .Sähköjohtoalueiden toteuttamiseen liittyvät ympäristövaikutusten arvioinnit sekä lu- pa-, korvaus- ja lunastusmenettelyt tapahtuvat ao. lainsäädännön mukaisesti.
- Selvitys ydinvoimalan, kultakaivoksen ja Rautaruukin yhteisvaikutuksista puuttuu.
Vastine: Kultakaivoksen jätevesien ja ydinvoimalan vesien yhteisvaikutusta on selvitetty YVA:ssa ja todettu, ettei sitä muodostu.
- Vaikuttaa alueen vetovoimaan ja koko maakunnan imagoon haitallisesti. Matkailun kehitysmahdolli- suudet Raahe-Kalajoki alueella menetetään.
Vastine: Imago vaikutuksia matkailuun on YVA:ssa arvioitu nykyisten ydinvoimapaikkakuntien kokemusten perusteella, eikä merkittävää haittaa ole havaittu.
- Hanhikiven alueen kehittäminen 0-vaihtoehdon pohjalta tuottaisi maakunnallisesti edustavan luon- tomatkailukohteen.
Vastine: Maakunnallisten luontomatkailukohteiden kehittämistä on selvitetty Metsähallituksen vetämässä Luontokeskusverkosto-hankkeessa. Jo nykyisten Perämeren rannikon luontokes- kusten toiminta on vaikeaa saada kannattavaksi, joten Hanhikiven merkitys voisi olla lähinnä niitä täydentävä oheiskohde. Hanhikiven rakentaminen heikentäisi maakuntakaavassa esitet- tyä Pyhäjoen merenrannikon luontokohteiden kehittämistä kokonaisuudeksi, mutta suuri osa säilyisi.

1.2. Ydinvoimaa ei pidä rakentaa lisää

- Ydinvoimalan käytetyn polttoaineen jätteiden käsittelyä ei ole ratkaistu. Posiva ei ota Fennovoiman jätteitä. Voi johtaa toisen loppusijoituspaikan hakemiseen, ehkä Hanhikivelle?
Vastine: Maakuntakaavalla ei ohjata ydinjätteen loppusijoitusta koskevia valtakunnallisia rat- kaisuja. Maakuntakaava ei mahdollista korkea-aktiivisen ydinjätteen loppusijoittamista Hanhi- kiven alueelle.
- Ydinvoima ei ole ratkaisu ilmastonmuutoksen torjuntaan.
- Haittaa uusiutuvien energiantuotantomuotojen, mm. tuulivoiman kehittämistä, on vastoin valtioneu- voston ja maakunnan energiastrategiaa ja maakuntasuunnitelmaa. Hajautettu energiantuotanto tu- kee työllisyyttä ja maaseudun asutusta.
Vastine: Ydinvoimalahanke ei ole vaikuttanut uusiutuvien energiamuotojen kehittämishank- keisiin. Useiden bioenergiահankkeiden ja maakuntakaavassa osoitettujen merituulivoima- hankkeiden toteuttaminen on jo käynnissä, ja niiden edistäminen on Pohjois-Pohjanmaan energiastrategian avaintoimenpiteitä.
- On vastoin valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita.
Vastine: Ympäristöministeriön ohjeen mukaan (MRL 2000 -opas 9) valtakunnallisten aluei- denkäyttötavoitteiden keskinäinen yhteensovittaminen ja priorisointi tehdään kaavoituksessa tapauskohtaisesti. VAT:t voivat painottaa eri tavoin ja mahdollisuudet niiden edistämiseen voi- vat vaihdella kaavan tarkoituksesta ja tehtävistä sekä olosuhteista ja tarpeista riippuen.
- On vastoin valtakunnallista ilmasto- ja energiastrategiaa.
Vastine: Ilmasto- ja energiastrategiassa varaudutaan myös ydinvoiman lisärakentamiseen.
- Johtaa uraanikaivosten perustamiseen Suomeen. Maailman uraaniresurssit riittävät nykyisellä kulu- tuksella vain 50 vuodeksi
Vastine: . Maakuntakaavalla ei vaikuteta ydinpolttoaineen tuotanto- ja kuljetusratkaisuihin. Kaavaselostuksessa on todettu, ettei hankkeella ole suoraa vaikutusta uraanikaivoshankkeisiin Suomessa. Ydinvoimalaitoksen uraanhankinta on suunniteltu maailmalla jo nykyisin toimivien uraanintuotantoyritysten varaan.
- Sähkönkulutus laskee, lisäsähköä ei tarvita.
- Hankkeella pyritään vain sähkön vientiin, ja voi johtaa käytetyn ydinpolttoaineen tuontiin, saksalai- nen yhtiö Fennovoiman suurimpana osakkaana epäilyttä.

Vastine: Ydinvoiman tuotannon määrä on kansallinen energiapolitiittinen kysymys, johon liittyvä harkinta tapahtuu periaatepäätöshakemuksen yhteydessä. Kaavanmuutoksen perusteena on käytetty valtioneuvoston ilmasto- ja energiastrategiassa esitettyjä tavoitteellisia sähkönkulutusarvioita vuodelle 2020. TEM on julkistanut 10.11.2009 tarkistetut laskelmat, joiden mukaan sähkönkulutuksen kasvu hidastuu, mutta uutta voimalaitoskapasiteettia tarvitaan v. 2020 12 TWh ja 2030 noin 17 TWh.

- Valtakunnallisesti ja alueellisesti ydinvoiman vastustajia on enemmän kuin kannattajia.

Vastine: Päätöksiä ydinvoimanhankkeista tekevät vaaleilla valitut kunnanvaltuutetut ja kansanedustajat.

1.3. Maakuntakaavan laatiminen on ennenaikaista

- Kaavaa ei tule hyväksyä ennen YEL:n mukaista periaatepäätöstä.

Vastine: Maakuntakaava voidaan hyväksyä, mutta sitä ei vahvisteta eikä se tule voimaan ennen periaatepäätöstä.

- Osa tarvittavista selvityksistä, joita myös TEM on edellyttänyt, puuttuu, mm. arvio Hanhikiven merkittävyydestä rannikon kokonaisuudessa. YVA on puutteellinen ja puolueellinen eikä sitä voida pitää maakuntakaavan pohjana: mm. vedenalaisen luonnon selvitys, geologiset ja seismologiset tutkimukset puuttuvat, sammat ja käävät ovat tutkimatta.

Vastine: Kaavaa ei hyväksytä ennen kaikkien täydennys selvitysten valmistumista. Kaavaehdotusta täsmennetään sen nähtävälle asettamisen jälkeen valmistuneiden selvitysten perusteella. Selvitysmateriaali on Fennovoiman tuottamaa, mutta sen luotettavuutta varmistavat sekä YVA:n että maakuntakaavan lausunto- ja nähtävilläolomenettelyt.

- Voimalinjojen suunnitelmat ja YVA puuttuvat.

Vastine: Fingrid Oy tekee tarvittavista voimajohdoista suunnitelmat sitten kun uuden ydinvoimalan paikka on päätetty. YVA-lain mukainen menettely varmistaa osallisten kuulemisen, vaihtoehtojen tarkastelun ja haitallisten vaikutusten minimoinnin.

- Natura-arvioinnin lausunnoille on 6 kk määräaika.

Vastine: Kaavaa ei viedä hyväksyttäväksi ennen kuin LSL:n mukaiset lausunnot Natura-arvioinnista ovat käytettävissä.

- Ydinvoimakaavan asemesta tulee laatia tuulivoimamaakuntakaava Siika-Kalajoen merialueelle, laajentaa suunnittelua maakuntaa koskevaksi uusiutuvia energiamuotoja edistäväksi energiamaakuntakaavaksi.

Vastine: Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan seuraava vaihe on valmisteilla, ja eri energiamuotoja koskevan vaihekaavan laatimista selvitetään. Voimassa olevassa maakuntakaavassa olevien merituulipuistojen lisäksi tuulivoima –alueita tullaan osoittamaan myös maa-alueille uuden tuuliatlaksen tietojen pohjalta.

2. Ydinvoimalahanketta ja maakuntakaavaehdotusta kannatetaan, koska:

- Hanke piristäisi Pyhäjoen kuntaa ja koko seutukuntaa. Antaa työtä paikkakunnalle ja yrityksille uusia mahdollisuuksia, mm. majoitus- ja metallialalle. Kaavaehdotuksessa pitäisi ottaa huomioon kauppakeskuksen, huoltoaseman tai majoituksen rakentaminen 8-tien läheisyyteen.

Vastine: Esitetyn rakentamisen mahdollisuudet selvitetään tarkemmassa kaavoituksessa. Nykyisiä lähialueen taajamien kauppapalveluja ei kuitenkaan tule vaarantaa.

- Ydinvoimala ei lopettaisi mitään Parhalahdella harjoitettavia elinkeinoja.

- Kaavaan liittyvät arvioinnit ovat riittävän laajat. Vaikutukset Natura-alueisiin ovat vähäiset. Hanke sopii suunnitellulle paikalle.